

Absur/DITA

Dita Plicková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design obuvi
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Dita Plicková
Osobní číslo: K11022
Studijní program: B8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimedia a design - Design obuvi
Forma studia: prezenční

Téma práce: Absur/dita

Zásady pro vypracování:

Navrhnete výtvarné řešení kolekce obuvi vycházející z tématu Absurdita, autorská výpověď- hledání vlastní tváře. Vytvoříte autorskou nositelnou kolekci 3 párů a dvou drobných dolňků, které reflektuje téma. V písemné zprávě se zamyslete nad přínosem autorské kolekce, a na příkladech dokumentujte vhodnost tohoto přístupu. Řešení dokumentujte kresebnými a grafickými návrhy v rozsahu min. 10 stran, písemnou zprávou o rozsahu min. 20 normostran + obrazové přílohy, doložte stříhové řešení i technický popis.

Předložte vytištěný poster 100 x 70 cm, CD-ROM s bakalářskou prací, posterem, prezentací a obrazovou přílohou dokumentující vaše řešení v minimálním počtu 10 kusů.

Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách. V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině a angličtině, rok obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

CAMUS, Albert. *Člověk revoltující*. Vydání druhé. Praha: garamond, 2007.
ISBN 978-80-86955-55-1.

CAMUS, Albert. *Mýtus o Sysifovi*. Vydání druhé. Praha: garamond, 2006.
ISBN 80-86955-08-7.

VLADISLAV, Jan. *Výpravy bez konce*. Praha: Mladá fronta, 1964. ISBN 23-044-64.

DVOŘÁK, Max. *Umění jako projev duše*. Praha: Jan Laichter, 1936.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Jana Buch**
Ateliér Design obuvi

Datum zadání bakalářské práce: **30. října 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 21. ledna 2014

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

MgA. Jana Buch
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 7.5. 2014

PLICKOVA
DITA PLICKOVA
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v s; uvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Hledání hranice mezi racionalitou a absurdnem.

Teoretická část obsahuje otázky, na které hledám odpovědi ve své mysli a v kulisách mého absurdního světa. Práce je výsledkem toho, co vše může způsobit jedna jediná otázka, která skrývá miliony dalších. Co je absurdno? Co je normální? Co je mezi tím? Je to bod, přímka, nebo jen vzduch, nebo co to je? Neptá se malé dítě, ale já. Absurdno je nekonečné téma. Ale proč?

Praktická část této práce je založena na zpracování obuvi, které reflektuje mé absurdno. Vybírám si zde techniky zpracování jako je například háčkování a tkaní, kde dodržuji svou tradici ruční práce.

Téma absurdna je promítnuto do tří párů obuvi, zakomponovaných do botníku, který díky své variabilitě hledá onu hranici mezi racionalitou a absurdnem.

Klíčová slova: ironie, představa, život, smrt, komunikace, význam, teorie, absurdno

ABSTRACT

Looking for the borders between reality and absurdity.

The ambition of the theoretical part are the questions. Which I trying to looking for the answers in my mind and in the coulisses of mine absurdity world. The work is the result of what can reacted one question, which hides million other questions. What is absurdity? What is normal? What is between then? Is it a point, is it a line or is it the air or what is that? Doesn't ask small child, but me. Absurdity is infinitive theme. But why?

The practical part of this work is based on craftsmanship of shoe, which reacted on absurdity in the way of myself. I've choosen the technics of crafting like for insteans: crochet and weaving, where I keep my way of working with traditional handmade technics

The topic of Absurdity is reflected to three pairs of shoe, which are instaled in shoe box, which due to they variability looking for the border between reality and absurdity.

Key words: ironic, imagine, life, death, communication, meaning, theoretic, absurdity

Ráda bych vyjádřila své poděkování Mgr.art Janě Buch za cenné rady, konzultace a odborné vedení v průběhu celého studia, dále panu doc. Akad. Soch. Janu Zamazalovi a Mgr.art Veronice Jakóbkové za věcné připomínky. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině a mým blízkým přátelům za finanční a psychickou pomoc.

„Neznám definici pro slovo normální.“

Karl Lagerfeld

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 CO JE ABSURDNO?	10
1.1 ABSURDITA SLOVEM	11
1.2 ALBERT CAMUS	12
1.2.1 Existencialismus.....	13
1.3 ABSURDITA V UMĚNÍ.....	14
1.3.1 Animovaná tvorba - Jan Švankmajer	14
1.3.2 Absurdní drama - Václav Havel.....	15
1.3.3 Výtvarné umění – Michael Rittstein	17
2 OMBEKENDE	19
2.1 TAJEMNO JAKO ZÁKLAD ZVĚDAVOSTI	19
2.1.1 Odkud přicházíme? Kdo jsme? Kam jdeme?	20
3 PROČ JE PRO NÁS SVĚT MALÝ?	22
3.1 VŠICHNI ZNÁME VŠECHNY	22
4 JAK RYCHLE TAM, TAK POMALU ZPĚT	24
4.1 RYCHLOST SVĚTLA.....	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
5 PROČ TOTO A TAMTO?	26
5.1 OMBEKENDE	26
5.1.1 Vize	26
5.1.2 Vývoj práce	28
5.1.3 Pletení a postup práce.....	31
5.2 PROČ JE PRO NÁS SVĚT TAK MALÝ?	33
5.2.1 Vize	33
5.2.2 Vývoj práce	33
5.2.3 Tkaní a postup práce	36
5.3 JAK RYCHLE TAM, TAK POMALU ZPÁTKY	38
5.3.1 Vize	38
5.3.2 Vývoj práce	39
5.3.3 Háčkování a postup práce	41
5.4 PODEŠVE	42
5.5 DOPLŇKY	43
5.6 INSTALACE	44
ZÁVĚR	45
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A WEB	46
SEZNAM OBRÁZKŮ	47
SEZNAM PŘÍLOH	50

ÚVOD

Všichni lidé na světě jsou svým způsobem individuální a mají své subjektivní názory, a proto nelze obecně stanovit přesně tu hranici mezi významem a nesmyslem. To co je pro jednoho normální, pro druhého je absurdní a naopak. V této práci bude zahrnuta z velké části osobní výpověď z mého vlastního absurdního světa. Tam kde je náhoda, tam je i paradox a tam, kde je paradox, je ironie atd. Absurdita je i o takové prosté věci jako je opakování jediného slova pořád dokola až do doby, než ztratí svůj význam. Slovo v této práci hraje velkou roli, což je nastíněno už v názvu „Absur/DITA“.

Teoretická část bude naplněna otázkami, úvahami, definicemi a hlavně třemi stavy absurdna, které si mnohdy člověk sám neuvědomuje.

První stav jsem nazvala Ombekende. Je to název v afrikánštině, který v překladu znamená neznámý. Bude to hledání původu svého vlastního rodu a neukojená zvědavost, která vyústí v absurdní stav, kdy člověk přemýšlí o své existenci. Druhá kapitola bude věnována řeči o tom, že svět je malý. O komunikaci lidí, o náhodném setkání a o tom jak je absurdní říct, že svět je malý, když není. Pro poslední část práce je určeno slovo rychlost. Jsou to návaly myšlenek před spánkem, které proudí hlavou rychlostí světla. Je až absurdní, co může způsobit taková maličkost jako je nevzpomenout si na původní slovo, které to vše odstartovalo.

V této části se vyskytnou i jména neodmyslitelně spjatá s tématem absurdna zejména z výtvarného umění.

Praktické části bude věnováno promítnutí myšlenky nebo absurdního stavu do tří párů nositelné obuvi. Budou to modely, které zapadají do konceptu snahou vyjádřit absurdno pomocí způsobu zpracování.

Instalace, znázorní a doplní myšlenku, že hranice není nikde a je absurdní jí hledat, a právě proto je mým cílem se pokusit jí najít. Rozhodnutím pro téma absurdno byly okolnosti, díky nimž se na mne sesypaly různorodé myšlenky. V jednu chvíli je vše normální a všední a najednou přijde zlom, kdy si člověk uvědomí, že je všechno absurdní. Zajímá mne bod nebo přechod mezi racionalitou a absurdnem, a jestli ho lze vnímat. V takovém případě, jestli lze zabránit tomu, aby věci normální přešly do stavu nepochopitelného.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CO JE ABSURDNO?

Pomocí definic psaných v literaturách nebo v dnešní době na internetu lze absurdno pochopit dokonale. Otázka ale zní: Lze dokonale popsat absurditu slovem?

A i kdyby ano, pochopí ji každý stejně nebo dokonce správně? Mělo by to být jedno, protože první co se lze dočíst o absurditě je to, že nic nedává smysl. Je to něco co nemá význam ani řád. Absurdno je chápáno každou osobou individuálně.

Je-li zde psáno, že každý má svůj vlastní názor na absurdno, je proto nezbytné položit prostou otázku: „Jaká slova vás napadají na téma Absurdno?“ Pochopitelně jsem se zeptala a dostalo se mi dvou naprosto odlišných odpovědí. První zní: „Bytí, paradox, bezvýznamnost, identita ...“ Tato odpověď je s největší pravděpodobností vyčtená právě z literatur a běžně psaných definic absurda. Člověk si příliš dává pozor na to, co říká, aby odpověď byla „správná“. Následuje ale druhá odpověď, jejíž slova zní: „Nahota, sny, náhoda, boj, oči, ruka, smích ...“ Tato osoba vychrlila mnoho slov, o kterých nepřemýšlela. Připomínala mi lehce dadaisty, kde oni autoři psali na papír své myšlenky bez jakýchkoli mezer, a interpunkčních znamének. Nemyslela na otázku, na kterou odpovídá. Připadala jsem si jako v mezigalaktickém tunelu, ze kterého mne dostal dotaz: „Na co ses mě ptala?“ Otázku jsem zopakovala a zeptala se sama sebe. Tudíž, co je podle mne absurdno?

V prvním okamžiku mne nenapadá vůbec nic, žádná slova. Stává se ze mne postavička, která jen mlčí a mrká. Absurdita je podle mě něco spontánního, něco co se nedá vysvětlit. Je to stav ticha stejně jako ten nejopravdivější smích, kdy ze sebe člověk nevydá ani hlásku. Může existovat názor na absurdno nebo obraz jako „náladovka“. Ale ani jedna z možností neříká, co je absurdno.

U „vysvětlení“ absurda, ať už se jedná o absurdní osobu, dílo nebo situaci, je důležité, jak ho lze pochopit. Toto je další naprosto individuální věc. Každý pochopí onu definici vlastním stylem a to, co si z ní odnese, okamžitě zaměří na svou osobu. Je to přirozená věc, kterou si člověk ani neuvědomuje. Automaticky začne porovnávat a zjišťovat, co z vyčtené definice na něho sedí a v určitý moment zjistí, že to nedává smysl, nebo ono tvrzení zcela nechápe.

1.1 Absurdita slovem

Kompletní význam slova „absurdní“ nabízí Ottův slovník naučný. Vysvětluje, že v úplném překladu z latiny slovo absurdní znamená „co pochodí od hluchého“ Zde jsou tedy oficiálně slova, která vysvětlují absurdno: „nemístné, nenáležitě, nepřiměřené, zlovuké, podivné, nevkusné, nesrovnalé, protimyslné, neuvěřitelné, nemožné, směšné“¹

Pomocí slova se stává absurdita racionální. Je to snaha člověka vysvětlit absurditu, i když je to stav beze slov. Je to spíše osobní vyjádření toho co cítíme. Tímto se odkazují na dadaismus, kde autoři píšou své pocity téměř bezmyšlenkově. Napíšou vše, co je napadne v jeden určitý moment. Tento moment může být vypsán do několika stran v jediné větě, která ale stejně nevyjádří vše. Nikdy toho nebude konec, protože člověk cítí pořád „něco“. Jestliže bychom měli celé dny psát vše, co nás napadne nebo co cítíme, nemělo by to žádný závěr. Kdyby „věta“ přece jen v nějakém místě končila, s největší pravděpodobností by to bylo z jediného důvodu a tím je otázka: „A co dál?“ Co dál? Nic. Nemělo to ani začátek. Tím věta sice končí, ale moment se opakuje. Tudíž, píše se dál a ona věta s čistým svědomím nemůže končit tečkou.

Jsou různé názvy pro absurdní stavy beze slov, jako je například *Déjà vu*, kde se jedná o stav přítomnosti s uvědoměním si toho, že ten daný okamžik nebo situace se už někdy stala. Mnohdy stačí jen pohnout hlavou, nebo mrknout. Dalším jevem je retrospektiva neboli flashback. V takovém případě lze mluvit o způsobu vzpomínání nebo nostalgie.

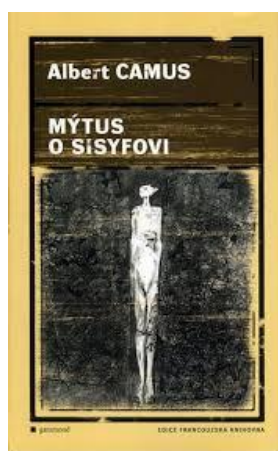
Existuje miliony slov, definic a názorů pro vysvětlení absurdna. I to je absurdní.

¹ SAYER, Derek: *The Coats of Bohemia: A Czech History*. Princeton Univ Pr. 1998. ISBN 0-691-05760-5.

1.2 Albert Camus

Pro oficiální přiblížení absurdna je vhodný jednoznačně Albert Camus, francouzský spisovatel a publicista, označován mnohými za filozofa. Je považován za čelního představitele existencialismu.

Příkladem se pro mě stala kniha s názvem „Mýtus o Sisyfovi“. Tento esej začíná úvahou o absurdnu a sebevraždě a otázkou zda stojí za to žít s absurdnem, je-li absurdno podstatou lidské existence?²

Obrázek 1: Albert CAMUS, Mýtus o Sisyfovi

Zdroj: <http://www.bux.cz/knihy/39885-mytus-o-sisyfovi.html>

„To, čemu říkáme důvod žít, je zároveň skvělý důvod, proč umírat. Proto soudím, že nejnaléhavější otázkou je otázka po smyslu života.“³

Smysl života je zde pojímán stejnou měrou jako smysl smrti, v tomto případě sebevraždy. Hlavní vizí pro toto téma se stal mýtus o Sisyfovi, který není v zajetí marné naděje a tím se stává svobodnější. Zbytečnost, nicota, beznaděj a další pro společnost morbidní pocity jsou zde zdůvodněny pozitivním způsobem a končí vždy optimisticky, i když se jedná například o smrt.

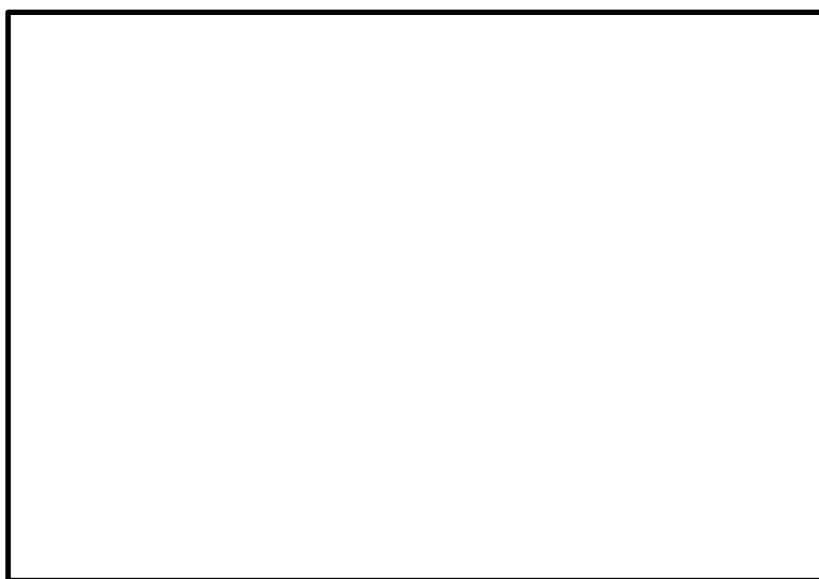
² CAMUS, Albert: Mýtus o Sisyfovi, Vydání druhé. Praha: garamond, 2006. ISBN 80-86955-08-7.

³ CAMUS, Albert: Mýtus o Sisyfovi, str. 11 – 12. Vydání druhé. Praha: garamond, 2006. ISBN 80-86955-08-7.

1.2.1 Existencialismus

Existencialismus se ve své největší síle objevil po dvou světových válkách, kdy člověk začal uvažovat sám o sobě a o svojí existenci. Byl naprosto izolovaný od společnosti a soustředil se pouze na své ego. Úzkost, nicota, bezvýznamnost a další pesimistické pocity, které doslova ničí člověka jsou zde aktuální a propagátoři tohoto směru hlásali, že jediná jistota tohoto světa je smrt.⁴ Nastává ale myšlenka taková, že člověk je na světě sám a vše, co se nachází okolo něho je jen jeho vlastní přelud. Je to jeho vlastní vize světa, takže smrt nemusí připadat v úvahu.

Myšlenka osamocení jedince neopominula ani mne. Avšak v mém podání tato představa připomíná animovanou scénu. Nacházím se v okamžiku, kdy je vše jak má být, jenomže najednou zmizí všechny věci, jako jsou spotřebiče, nábytek, budovy apod. Záhy zmizí i lidé a vše kolem mne je jen má představa. Nakonec mizí i mé oblečení a já nahý levituji ve vesmíru, který nemá žádnou barvu. V úplném závěru levituje ve vesmíru pouze můj mozek a ten buduje tento „svět“.

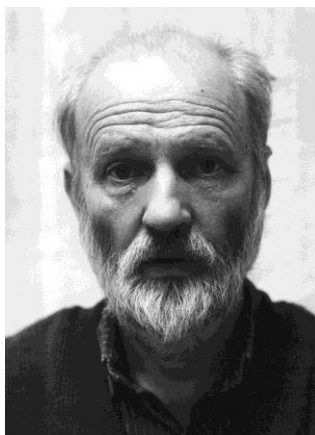
Obrázek 2: „Mozek ve vesmíru“

⁴cs.wikipedia.org [online]. 21.3.2014 [cit 2014-5-4] Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Existencialismus>

1.3 Absurdita v umění

Na téma existencialismus a absurdita bylo zpracováno mnoho projektů, sepsáno mnoho slovesné literatury, taktéž odehráno mnoho dramát a natočeno množství filmů. Pro mne inspirující je Jan Švankmajer, Václav Havel, Michal Rittchtein a Oldřich Lipský

1.3.1 Animovaná tvorba - Jan Švankmajer

Obrázek 3: Jan Švankmajer

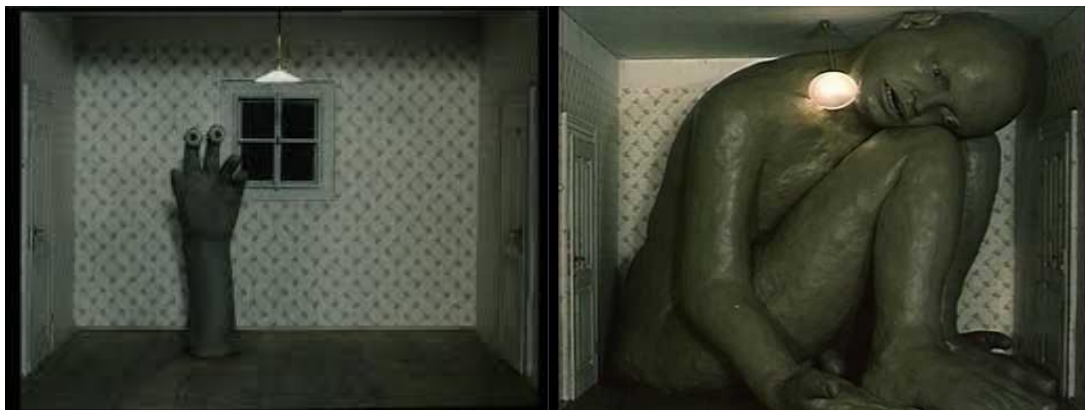
Zdroj: https://www.closeupfilmcentre.com/vertigo_magazine/volume-3-issue-5-spring-2007/free-radical/

Jan Švankmajer je český filmový režisér, animátor a výtvarník. Má na svědomí mnoho filmů a první ohlasy na jeho tvorbu přišly zejména v 60. letech od prvního dlouhometrážního filmu „Něco z Alenky“. Snaží se zde připomenout pomocí nostalgie dětskou nevinost a naivitu v úplném surrealistickém duchu.⁵ Jeho dokonalé vizuální a zvukové zpracování vytváří snovou atmosféru, která doslova pohladí na duši.

Dílo, které mne inspiruje, nese název „Tma/Světlo/Tma“. Počátek příběhu je minimalistický. Nachází se zde pokoj, kde jsou dvoje dveře, okénko a žárovka. Do pokoje vejde ruka, rozsvítí onu žárovku a následuje postupné dobývání různých částí těla, které sestavují člověka. Podle postupného dobývání je na prvním místě důležitosti hmat poté zrak, sluch a nakonec čich. V závěru se podaří sestavit celé tělo, tak aby všechny jeho části seděly na svém místě. Je tu jen jediná nerovnost a to mezi rozměrem pokoje a těla. Tělo se nachází ve stísněném prostoru, kde je téměř zbaven možnosti se hýbat. Radši zhasne světlo.

⁵ www.csfd.cz [online]. [cit. 2014-5-4] Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/8790-neco-z-alenky/>

Jan Švankmajer kombinuje prvky loutkářství, animace a hraného filmu. Už to, že je tento unikátní autor svou tvorbou nezařaditelný ho dělá zcela jedinečným.

Obrázek 4 a 5: Tma/Světlo/Tma

Zdroj: <http://ohjohnwayne.blogspot.cz/2009/02/tmasvetlotma-or-darknesslightdarkness.html>

1.3.2 Absurdní drama - Václav Havel

Obrázek 6: Václav Havel

Zdroj: <http://www.kurienwissenschaftundkunst.at/vaclav-havel/>

Pro absurdní drama připomínám jméno, které je velmi známé, důležité a hlavně postradatelné v tomto směru. Václav Havel. Dokázal opravdu dokonale vystihnout vlastnosti společnosti. Z jeho děl přímo čpí společenská marnost, lidská добрota nebo naopak neuvěřitelná chamtivost. Tvorba ve větším měřítku připomíná komedii, ale opak je pravdou. Autor totiž téměř autenticky zobrazuje skutečnost, ve které žijeme a to, že se smějeme své vlastní marnosti, je trochu smutné. Kdybych, ale měla uvažovat stejně jako Albert Camus v jeho

eseji, nebylo by od věci postavit se tomu a povznést se. Koneckonců tak to i děláme. Když už se ocitáme v té největší těžkosti, nic jiného nám ani nezbyvá, protože si myslíme, že horší už to nebude.

Je mnoho poučných filmů, které představují společnost starší generace. Jsou dokonce oceňené vysokým počtem hvězd na internetových stránkách, Lvi i Oscary. Pro mne je však inspirací Václav Havel, z jehož tvorby aspoň z části mohu pochopit dobu, ve které bylo absurdní žít a dodržovat její pravidla. Tato doba přetrvává i dnes. Lidé jsou chamtiví, marniví, zlí apod. Zároveň jsou i ti samí lidé dobří, srdeční a ochotní. Vždy jimi budou. Tyto vlastnosti společnosti jsou mezi sebou v rozporu a tím tvoří absurdno.

Obrázek 7: Divadelní hra „Audience“ 1990

Zdroj: http://magazin.ceskenoviny.cz/tema/index_img.php?id=19715

Zmínka o tvorbě Václava Havla bude z divadelní hry „Audience“ Je to vzpomínka autora na krušné doby, kdy vzdělání člověka bylo hrozbou a hlavně na obtíž. Doba, kdy v zemi vládla korupce a absurdní systém vlády. Naděje přichází z těch nejskromnějších činů, jako je nabídka pracovního místa ve skladu od obyčejného opilého sládky Josefu Abrhám, který zde zobrazuje bývalého významného spisovatele divadelních her. Hraje zde roli člověka, který je odsouzen k tomu být vděčný za každou maličkost. Tato postava vychází z vlastní životní zkušenosti autora. Popisuje realitu s nadsázkou. Absurdní na celé situaci je společenský systém, do kterého je postava uvržena. Způsob hry je v komediálním duchu, kdy je opravdu nezbytné se zasmát. Záhy se však objeví scéna, kdy marnost dostihne i

osobu, která má v tomto prostředí navrch. Opakování dialogu dokonale vystihuje nekonečnost absurdity.

1.3.3 Výtvarné umění – Michael Rittstein

Obrázek 8: Michael Rittstein

Zdroj: http://olomoucky.denik.cz/galerie/foto.html?mm=rittstein_1805

Ve výtvarném umění nebylo těžké najít autora, který dnes aktivně tvoří v absurdním, sarkastickém a groteskním směru. Je jím Michael Rittstein, český výtvarník a pedagog na pražské univerzitě AVU, kde působí jako vedoucí Malířského ateliéru. Jeho tvorba se zařazuje do hyperrealismu. Jako vysoce společenský člověk má za sebou spoustu autorských výstav. Mezi poslední projekty se zapisuje rok 2012, kdy namaloval panel o 27 obrazech, zahrnující všechny olympijské hry. On sám se věnuje sportu a zároveň ho přirovnává k malbě společnou ideou. Soustředění se a zápas.⁶

Michael Rittstein a jeho tvorba je důkazem jedné z definic absurda.

„Absurdno je v podstatě rozpor.“⁷

Základem tvorby se pro Michaela stal spontánní chaos a promyšlená koncepce, což by se dalo označit mimo jiné jako oxymóron. Přesto na základě kombinace těchto dvou přístupů, které mají naprosto odlišný charakter, dokáže vytvořit v obrazech určitou harmonii. Důležitost v tvorbě i v životě hrají lidé a zvířata. Opět zde staví proti sobě dva protiklady. Společenský i morální řád je obrácen vzhůru nohama, kříží se zde zvířecí pud a lidský intelekt.

⁶ www.creativoas.cz [online]. [cit 2014-5-8] Dostupné z: <http://www.creativoas.cz/autori/131-michael-rittstein/>

⁷ CAMUS, Albert: Mýtus o Sisyfovi; strana 33. Vydání druhé. Praha: garamond, 2006. OSBN 80-86955-08-7.

Obrazy Michaela Rittsteina jsou dynamické a svou barevností, kompozicí, tvarovou deformitou a tematikou živočišného chování člověka dokáží diváka polapit.

V roce 2009 jsem měla možnost zhlédnout část jeho dosavadní tvorby v olomouckém muzeu moderního umění. Výstava nesla název „Vlhkou stopou“ a premiéru měla v Praze již v roce 2008. Jako dosud nezaujatá osoba jsem vešla do prostor muzea a zdi obklopené jeho tvorbou se pro mne staly jakýmsi obalem absurdity. Najednou jsem nevěděla jakým směrem se mám rozeběhnout. Každé dílo vyjadřuje určitou psychiku v jasném koloritu, kterou musí divák pozorně vysledovat. Velkou roli zde hraje monumentalita obrazů. Jsou to obrovská plátna vymalována řadou absurdních motivů. Jeden obraz za druhým byl pro mne šokem. Nemohla jsem se nabažít touto „iracionalitou“. Při odchodu na čerstvý vzduch, jsem se ptala sama sebe, jestli se tohle vůbec stalo. Co to bylo?

Pro tento moment si jeho díla mohu vyhledat na internetu, ale ani z daleka nemají v této elektronické podobě takový nádech jako v reálném prostoru, kde se mohu svobodně pohybovat a čerpat tak z nich jejich až neuvěřitelnou atmosféru.

Obrázek 9: Pár drinků / A couple of drins; 2006

Zdroj: <http://cs.isabart.org/person/1191/works>

2 OMBEKENDE

Kapitola Ombekende je věnována mé osobě, záhy přechází k celé mé rodině a v závěru patří všem lidem na světě.

Úvahou pro tento okamžik je uvědomění si smrti, zrození a otázky existence. Tudiž mohu příkladem uvést ony otázky vymezující osud lidského rodu:

„Odkud přicházíme? Kdo jsme? Kam jdeme?“⁸

Paul Gauguin

Toto téma jsem nikdy v životě nerozebírala tak hluboce. Donutil mne k tomu až ten největší smutek způsobený smrtí nejbližšího člověka. Byl to člověk, který pro mne na tomto světě plnil dvě základní úlohy. Úlohu přítele, kam patří opora, rada a útěcha v podobě vědomí, že je tu stále se mnou a vždy tu bude po mém boku, a úlohu pokrevního příbuzenstva, kde hraje tu největší roli láska a bezpečí. Babička. Žena, která mne znala celý můj život a každý rok v den mých narozenin mi tento fakt připomínala formou přání. Má co dočinění s mou výchovou v dětství, s učením vařit v dospělosti a v neposlední řadě se společnými geny, které jsou rozeznatelné zejména povahou.

Po částečném vypořádání se s tím, že tento člověk „zmizel“ nastala otázka: „Co teď a co dál?“ odpověď lze jen těžko najít v mé hlavě, protože tam život mé babičky bude vždy, dokud „nezmizím“ já.

2.1 Tajemno jako základ zvědavosti

Byt, který byl plný života jak ho znám už od mého útlého dětství, byl najednou prázdný a nebylo mi po chuti tuto prázdnotu sledovat. Po čase jsem se ale vrátila a viděla jsem to království. Toto místo ve mně vzbudilo obrovskou zvědavost. Vzpomínky a nostalgie mne dovedly až k těm největším maličkostem jako je skříň, do které jsem jako malé dítě, měla přístup zakázán. Bez žádných okolků následuje prohledávání. Během několika hodin jsem teprve poznala svou babičku. O tajemstvích tohoto bytu, jsem neměla ani nejmenší zdání.

⁸ www.arts-spirit.net [online]. [cit. 2014-5-10] Dostupné z: www.arts-spirit.net/zapomenute_umeni.html

V závěru se mi v ruce objevila hromádka papírů, která spustila tu největší zvědavost, kterou bylo třeba uspokojit. Dosud to bylo lehké, protože všechno, co jsem objevila, mělo své vysvětlení. Hromádka obsahovala rodné a úmrtní listy naší rodiny. Tedy „Odkud přicházíme?“

2.1.1 Odkud přicházíme? Kdo jsme? Kam jdeme?

Vytvořit kompletní rodokmen je zcela nemožné. Existuje možnost pátrat na matrikách, ale nikdy se člověk nedozví, odkud přichází. Kdo byl tedy první?

Podle stupně zvědavosti lze vypátrat mnoho. Když je člověk optimistický a myslí si, že to dokáže, věřím, že se dostane opravdu daleko. Já, jako obrovský pesimista, jsem sice zvědavá, ale v určitý moment stojím nohama na zemi s faktem, že úplný původ naší rodiny nikdy nikde nenajdu. Můj rodokmen vypadá tedy jako Matrjoška, dřevěná panenka, která v sobě skrývá několik dalších čím dál menších, které lze dále rozložit až na tu nejmenší a ta je středem této soustavy. Pro mě tedy znamená konec hledání.

V tuto chvíli nastává okamžik, kdy je třeba odůvodnit název Ombekende. Jak je již v úvodu zmíněno, je to název v afrikánštině, který v překladu do češtiny znamená neznámý. Afrikánština je zde zvolena čistě náhodným kliknutím myše od počítače v jistém internetovém slovníku. Původ rodu je neznámý. Nevím, odkud pocházím, nezáleží tedy na tom, v jakém jazyce se rozhodnu pojmenovat tuto kapitulu. Tímto se odvracím od dalšího pátrání a zadávám si jiný cíl.

Díky částečnému zpracování rodokmenu zjišťuji, že na světě jsou lidé, jakožto má rodina, kterou neznám. Zvědavost je stále přítomna a tak hledám bližší údaje o žijící rodině. Následuje ale stejný proces, kdy ona zvědavost je stejně tak pomíjívá jako u sestavování rodokmenu. I když nebylo těžké najít si údaje, jako jsou adresy nebo působiště členů mé rodiny, uvědomění si toho, že jsou to cizí lidé, kteří mi dosud ničím nechyběli, bylo silnější. Neexistuje tedy důvod, proč je hledat, nebo dokonce se s nimi sejít. I v takovém případě, by mi přátelé byli bližší než tato „rodina“

„Kam jdeme?“

Jdeme tam, kam chceme. Tento svět si opravdu vymýšlíme samy, tak jako je psáno v kapitole o existencialismu. Kam jdeme? Celý život jdeme jednou nohou do pekla nebo do nebe, podle toho jak žijeme svůj život. „Tak už je to dáno.“ A potom? Po smrti, žijeme skrze potomstvo, takže dokud se plodí, žijeme. Tato myšlenka ve mě vyvolává další otázku: Až

zemřu, bude se někdo pokoušet najít mé jméno do svého rodokmene? Třeba za sto let. A pověde se mu to?

Žádná otázka nemá tu správnou odpověď. Možná proto, že ta správná odpověď neexistuje. Zabývám se zde tajemstvím, záhadou a určitou cestou k poznání, ale výsledky jsou k nedohlednu. Není to tím, že bych se vzdala, ale pokládám si další a další otázky, tak rychle, že není téměř možné nad nimi dlouho přemýšlet natož hledat na ně odpovědi. Byla to tedy ztráta času? Opět nevím. Jediné, co je v tento moment možné, je to, že potkávám svou rodinu téměř denně ani o tom nevím. Smutek a následná zvědavost mne dohnaly k myšlenkám obrovských rozměrů, které se nedají vypsát do jedné bakalářské práce.

Není zde jasné, co je racionální a co je absurdní, tudíž: „kde je hranice mezi něčím, co není jasné? Tato věta se ptá jen díky otazníku.

Obrázek 10: Paul Gauguin; Odkud přicházíme? Kdo jsme? Kam jdeme?

Zdroj: http://www.arts-spirit.net/zapomenute_umeni.html

3 PROČ JE PRO NÁS SVĚT MALÝ?

Existuje mnoho situací, kdy lidem připadá svět malý. V ten moment je to pro ně nepochopitelný jev, kdy vysloví nevědomky naprosto absurdní větu. Svět přece není malý, ale jen ztěžka najdeme jedince, který se nesetkal s nutností toto absurdno vyslovit. Absurdita je zde znázorněna formou náhody, ironie a paradoxu.

3.1 Všichni známe všechny

Ve škole jsem si podala ruku s kamarádkou, kamarádka má tetu, která si podala ruku s Dalajlámou. Zním tedy Dalajlámu přes dvě podání ruky.

Znamená to, že se všichni lidé na celém světě znají přes určitý počet podání ruky. Je to imaginární jev stejně jako imaginární peníze v internetovém bankovníctví. Bankovky neexistují, posílají se přes internet letem světem, ale když je chceme vybrat z bankomatu, je to reálné. Stejně tak reálné jako mé podání ruky s onou kamarádkou, které odstartovalo tuto dráhu. Zním Dalajlámu.

Jela jsem na dovolenou do Španělska, šla na pláž a tam viděla pána, kterého potkávám ve Zlíně téměř každý den. Svět je kvůli tomu malý?

Není, jde o náhodu a rozhodnutí, které vedlo k výběru dovolené ve stejný čas do stejné země. V tento moment je absurdní vidět onu osobu v jiné zemi, protože to není zvykem. Lze tedy vysledovat, že absurdní znamená nezvyklé. Osobu obvykle nezdravím. Víím, že jí potkávám denně, ale neznám jí, tudíž není neslušné nepozdravit. Jakmile se ale ocitáme v jiné zemi, automaticky nám naběhne úsměv na tváři a pozdrav je téměř nevyhnutelný. Odkdy se ale známe? Od tohoto nezvyku v této zemi. Když jsme se oba vrátili z dovolené, bylo zvláštní zdravit se ve Zlíně.

Piji nápoj z vratné láhve. Už slovní spojení vratná lahev vzbuzuje fantastické myšlenky. Tuto lahev mohl vrátit kdokoli. Hra tedy začíná.

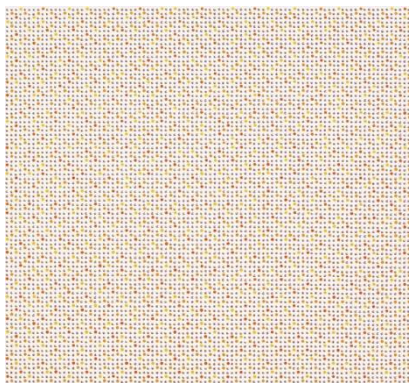
Prezident si koupil nápoj, vrátil lahev a tu samou lahev s doplněným obsahem produktu si koupil za poslední peníze brněnský bezdomovec. Je pro něj nezbytné lahev vrátit díky třem korunám, které dostane zpět. Po té si nápoj v té samé lahvi koupím já. Znamená to, že znám prezidenta a brněnského bezdomovce přes jednu lahev. Tím to ale nekončí, protože

já lahev rovněž vrátím a ten kdo si ji koupí po mě, bude znát prezidenta, brněnského bezdomovce a mne přes jednu lahev. Toto je tedy odpověď na otázku, proč je absurdno neko-
nečné téma.

Jsem přihlášená na sociální síti facebook.com, koukám na fotky svých přátel, po té na fot-
ky přátel mých přátel a nakonec na fotky přátel přátel mých přátel. Proč koukám na fotky
cizích lidí? Nemusí být cizí, mohu kliknout na „přidat do přátel“ a najednou jsme staří
známí, dokonce máme i stejné přátele. Seznamování pomocí klikání myší je jednoduché,
ale stejně tak záhadné jako vratná lahev, nebo jako podání ruky.

Na sociální síti se nikdy nedozvíme, s kým se přátelíme, protože ho nevidíme. Úplná jisto-
ta pro nás bude, mít možnost vidět „přítele“, jak vám píše. To už je ale zbytečné, protože si
nemusíte psát, můžete spolu mluvit. Stejně tak se nikdy nedozvíme, kdo držel vratnou la-
hev před námi a následně, kdo si ji koupí po nás. Při podání ruky nemáme ani zdání kolik
má tento jedinec za sebou podání ruky a s kým. Všichni lidé na světě se znají díky náhodě.

Tyto absurdní okamžiky lze zavést do extrémů. Když se zamyslím, většina „přátelství“
vzniká pomocí hmatu a společného sdílení různých prostředků světa. Pomocí hmatu by-
chom sdíleli stejnou zem, kdybychom chodili bosí. Díky gravitaci se všichni dotýkáme
stejně planety. Tudíž známe se přes jednu zeměkouli. Když už se všichni známe, měli by-
chom se zdravit. Ale kdybychom měli obejít celý svět, a pozdravit všechny své „známé“
časově to nevydá ani na jeden lidský život. Tudíž, je pořád svět tak malý?

Obrázek 11: Michal Bauer; Velký řád a malá náhoda; 2007

Zdroj: <http://www.michalbauer.cz/rad-a-nahoda.html>

4 JAK RYCHLE TAM, TAK POMALU ZPĚT

Poslední kapitola, která uzavírá tuto kolekci, instalaci a zároveň celou práci je určena absurdní situaci, kdy člověk přichází o svou určitou dobu vyhrazenou pouze na spánek. Je to halda myšlenek, které nedávají smysl, nijak na sebe nenavazují, ale přesto někam vedou. Dávám tu prostor absurditě v podobě vzteku, beznaděje a nicoty. Aby bylo jasné, o co vlastně jde, je třeba uvést příklad a jelikož čerpám ze své vlastní zkušenosti, bude to můj příběh, jak ho prožívám téměř každou noc.

4.1 Rychlost světla

Když bych se situaci snažila vysvětlit obecně, je to jako počítání oveček. Bohužel s jedním zásadním rozdílem a tím je únava. I přes neskutečnou únavu, chci jít spát a padnout do kómatu se v hlavě mísí myšlenky, obrazy, zvuky a okolnosti uplynulého dne ať už se staly nebo ne. Myšlenky ovládají hlavu a je až neskutečné jakou rychlostí se "témata" mění. Tato dráha všelijakých absurdních věcí nijak se sebou nesouvisejících se v určitém okamžiku promění v noční můru. V okamžiku, kdy se člověk zastaví, a zeptá se sám sebe, proč přemýšlí zrovna o této věci a jak k ní přišel. Pochopitelně se v blízké době nedostaví spánek, protože nastává ta nejabsurdnější část a to vzpomenout si postupně okamžik po okamžiku na tu základní myšlenku. V tomto procesu je umění mít trpělivost. To, že zpáteční cesta trvá podstatně delší dobu, je jasné a to z jediného důvodu. Tím je nekonečný boj mezi faktem, že o to základní slovo vůbec nejde a už bychom měli dávno spát a paměť, která není tak velká, aby bleskovou rychlostí dokázala rozluštit tuto šifru. Po chvíli se připomene únava a beznaděj, což je podnětem k tomu, aby dráha skončila i bez onoho zapomenutého startu. „Jdu spát, je mi to jedno.“ Věta sice absurdní, ale na vteřinu osvobozující. Napříč tomu však platí zákon schválnosti, kdy mozek automaticky nahodí a vzpomíná, jak to všechno bylo. To se mu podaří a na moment se dostává radosti, že to dokázal. Poslední z nekonečna posledních fází je uvědomění si toho, že je to hloupost. Ta základní myšlenka je úplně něco absurdního, co nemá vůbec žádný význam, ale nedalo by se bez ní usnout. V tuto chvíli jsem tam, kde jsem byla a všechno se opakuje znovu a znovu. Po té už se nejedná o vteřiny, ale o minuty až hodiny.

Hranice mezi racionalitou a absurdním je naprosto nepolapitelná. Uvědomění si absurdních věcí ve správnou dobu není buď jednoduché, nebo možné.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PROČ TOTO A TAMTO?

Má vize a představa o absurdnu má svou fyzickou podobu. Je to kolekce třech párů obuvi. Každý pár má svůj příběh a zpracování je zde do detailů odůvodněno. V této části se budu zabývat Absurdnem jakožto vyjádření výtvarnou formou namísto slova. Podkapitoly popisují průběh pracovního postupu a mimo jiné průběh poznatků, kterými se zabývám po čas vývoje této práce.

5.1 Ombekende

Kapitola, kterou vystihují slova, jako jsou nostalgie, vzpomínky, bezpečí, láska a život, má citlivý charakter. Snahou bylo, vyobrazit tento charakter do jednoho páru obuvi. Vzpomínky jsou ale tak hluboké, že jeden pár podle mého názoru nestačí. Jelikož zde zmiňuji vztah mezi mnou a mou zesnulou babičkou, je nezbytné zpracovat páry dva.

5.1.1 Vize

Obrázek 12: Koláž 1

Tato koláž je obraz mé rodiny. Jak již uvádím v teoretické části, původ mého rodu neznám a tak zde tvořím prostor vrstvením párů noh, jejichž počet není jasný. Za posledními viditelnými se skrývají další a těmi jsou ty páry noh, které neznám. Střed této „náladovky“ tvoří má osoba, tudíž mé nohy. Jsou zde vzhůru „nohama“ a tím symbolizují můj pohled.

Znamená to, že nohy jsou pro mne jako oči. Nikdy nejdu tam, kam nedohlédnu, a proto pro mne bude původ mé rodiny až do smrti záhadou.

Základní vizí ke zpracování mi byla Matrjoška. Již zmiňovaná panenka, která představuje můj rod. Velká chrání menší ta zase tu menší a všechny dohromady chrání tu nejmenší. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla pracovat na téměř stejný princip. Znamená to, že jsem si vybrala stejný tvar kopyta a použila ho nakonec pro všechny páry obuvi tohoto projektu. Veškerá obuv má tedy stejný tvar, liší se pouze velikostí. První z těchto velikostí je velikost mé nohy. Od této míry se odvíjejí další. Tento postup vyobrazí všechny generace mé žijící rodiny. Mám na mysli prarodiče, jejich děti a děti jejich dětí.

Obrázek 13: Matrjoška

První pár obuvi z kapitoly Ombekende je zhotoven v dospělé velikosti. Obuv zde zobrazuje starší paní, která se o mne starala. Je to obraz, tak jak ho vidím, když nastane okamžik nostalgie. Zobrazuje vzpomínky, tudíž minulost, která nelze vrátit zpět. Jedinou cestou k minulosti jsou zde věci, které jí představují. Věci jako jsou malé botičky nebo dětské oblečení, hračky a spousta dalších věcí, které už pro můj život nejsou běžnou záležitostí. Nemohu si obout ony botičky ani dětské oblečení. To vyvolává pocit smutku a proto je obuv ve velikosti mého chodidla. Tudíž znázorňuje i mne jako osobu vzpomínající na dětské chvíle trávené s babičkou.

Tato kapitola obsahuje zároveň druhý pár obuvi. Je to pár věnován opět mé osobě. Jsou to dětské capáčky, které mají stejný vzhled jako obuv v dospělé velikosti. Znázorňují příbuzenský vztah mezi mnou a babičkou. Již v útlém věku jsem si tento vztah zcela neuvědomovala, ale byla tu pro mne tato osoba, aby ho pro mne vytvořila svou láskou.

5.1.2 Vývoj práce

Správný výběr materiálu byl pro mě klíčovým rozhodnutím pro zhotovení obuvi. Pochopitelně musí být hřejivý jako láska, pohodlný jako bezpečí a krásný jako vzpomínky. Nejlepší volbou se stává tímto vlna. Když se řekne vlna, představím si vlněné pletené svetry, ponožky, čepice či šály. Proto jsem se rozhodla pracovat s touto představou a vybrala si ponožky. Obyčejné pletené ponožky.

Obrázek 14: Materiál

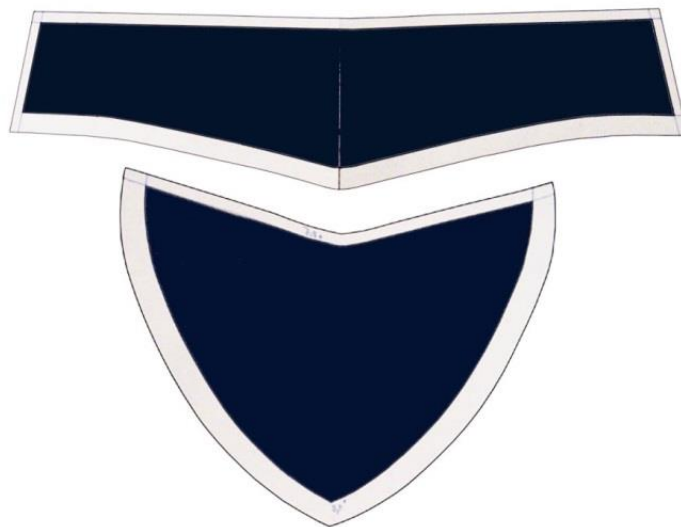
Rozhodnutí o způsobu zpracování obuvi přišlo v náhodném okamžiku, kdy jsem si ze vzteku začala vytahovat ponožku až ke kolenům. Natáhla jsem jí tak vysoko, že z ní rázem vznikly podkolenky. Nezdálo se mi, že bych ponožku ničila a tak jsem pokračovala. Když vztek pominul „podkolenku“ jsem povolila a začala jí automaticky přetahovat přes botu. Díky afektu vzteku a zuřivému natahování, to šlo lehce a tak jsem ponožkou obalila celou botu.

Obrázek 15: Experiment

Inspirací se pro mne stal experiment a proto, zde neuvádím žádné kresebné návrhy. Význam kresby by se v tuto chvíli rovnal nule. Nastává moment zkoušení různých materiálů pro zpracování celkové obuvi. První zkouška proběhla neuvěřitelně rychle z důvodů obrovské zvědavosti. Výsledkem bylo zjištění, že tento způsob zpracování funguje.

Další fází výroby bylo rozhodnutí pro vhodný střih. Je zde na místě zachovat čistou formu tvaru jak lze vysledovat z obrázku, což znamená, že obuv jako celek musí obepínat nohu. Nositel se musí cítit stejně jako, kdyby měl oblečené pouze ponožky.

Obrázek 16: Střih 1

Základem pro výrobu se stal jednoduchý stříh pro baleríny. Tvoří zde nejdůležitější funkci, i když není téměř viditelný. Díky tomuto základu obuv získává pevnou formu. Je tvořen ze dvou dílců spojených pružinkou, jejíž funkce je nezbytná pro následující postup zpracování. Stěžejním materiálem baleríny se stala jemná vepřovice barvy dark indigo.

Obrázek 17: Balerína

Kolorit zde není vybrán náhodou. Je to snad jediná záležitost, která byla už na samém počátku jasná. Modrá barva mne pronásleduje celý život. Nedokážu vysvětlit důvod, ale jakmile se objeví moment, kdy si musím vybrat mezi barvami, vždycky to bude jediné modrá. Nikdy nezáleží na odstínu, hlavní je, že je to modrá. Bez žádného překvapení mohu tedy uvést základní trikoloru této obuvi. Již zmíněná modrá „dark indigo, světlá růžová a petrolejová. Téměř výjimkou je zde barva růžová, která je věnována dětským botičkám.

Obrázek 18: Barevnice 1

5.1.3 Pletení a postup práce

Obrázek 19: Postup práce 1

Základ, tedy balerína je již napnutá (1). Kopyto jsem tedy vyzula a následuje pletení ponožky (2). Pro tuto fázi bylo nezbytné použít co nejtenčí vlnu, která hrála obrovskou roli v dalším kroku výroby. Důležitou vlastností pro podkolenku je stejně jako u baleríny pružnost. Díky pružnosti se podkolenka na obuv velice snadno napíná, a proto jsem vybrala pružný vzor pletení. Podkolenku jsem oblékla na kopyto rubem tak, aby byl při napínání viditelný líc (3). Dalším krokem bylo nazutí kopyta zpět do baleríny. V tomto okamžiku vyšlo najevo, proč jsou tak důležité ony zmíněné vlastnosti a pružinka jakožto spojovací prvek předního a zadního dílce. Díky tenké vlně a veškeré pružnosti se mi dostalo možnosti kopyto nazout zpět (4,5). Téměř poslední částí zpracování bylo převrácení a napnutí ponožky podle tvaru kopyta, tak aby zakryla celou botu (6,7).

Postup výroby další obuvi byl stejný jako při předcházejícím modelu. Liší se pouze barvou vlny a materiálem pro zpracování dětské baleríny. Vlna je tedy světle růžová v kombinaci se smetanově bílým odstínem.

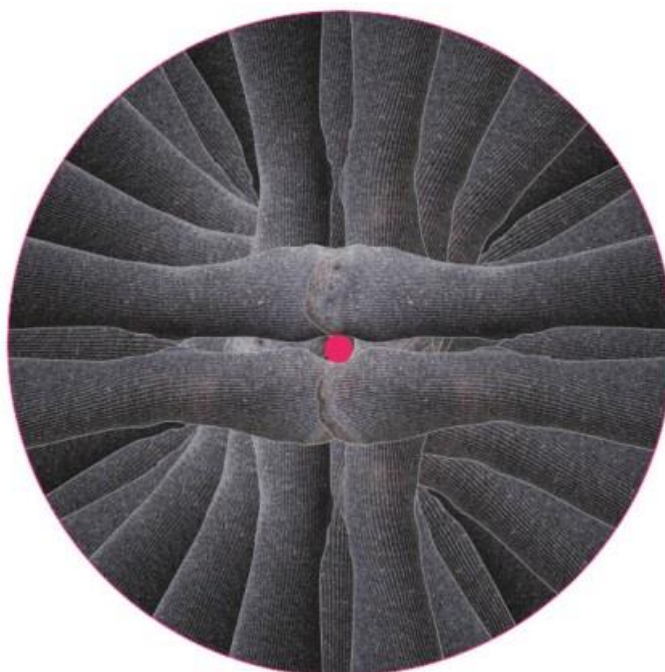

Obrázek 20: Dětský model

5.2 Proč je pro nás svět tak malý?

Druhá kapitola pojednává o tom jak je absurdní, že je pro nás svět tak malý i když není. Náhoda, rozhodnutí a stejně tak čas jsou zde hlavními prvky. Pro zpracování tohoto páru obuvi jsem vybrala techniku tkaní. Základ je vytvořen napnutím osnovy a s tím přichází veškeré zobrazení tohoto absurdna. Z hlediska zpracování byl tento pár obuvi pro výrobu nejnáročnější. Jediné dvě formy byly předem jasné a těmi jsou barevnost a tvar kopyta.

5.2.1 Vize

Obrázek 21: Koláž 2

Představuji zde další koláž. Vyobrazuje růžový puntík jakožto malý svět. Lidská logika o tom, že je svět malý, je znázorněna opět nohami, které se dotýkají stejné planety.

5.2.2 Vývoj práce

Stěžejním materiálem je bavlna a useň. Propojení mezi jednotlivými páry obuvi má velký význam a proto používám stejnou useň, vepřovici barvy „dark indigo“. Bavlněná část je věnována tkaní. Technika tkaní mi přišla tím nejlepším výběrem pro symboliku. Osnova je obrazem zeměkoule, kterou nikdo nevidí a proplétaný útek vytváří jakousi síť představující lidstvo, jakožto obal této planety. První a poslední propletený útek ačkoli jsou na opačném konci, mají společnou osnovu. Symboliku vytváří i slovní dvojsmysl. Setkání lidí a setkání jako použitá technika zpracování.

Obrázek 22: Návrhy 1

Obrázek 23: Návrhy 2

Obrázek 24: Návrhy 3

Výběr stříhu je zásadním rozhodnutím pro zpracování obuvi. Zkouška z tkaného materiálu dokazuje, že s ním lze pracovat jakkoli a proto se zaměřuji hlavně na designové řešení a symbolické vyznění obuvi.

Obuv je pro společnost denní záležitostí. Je to věc, kterou považujeme za normální a proto neohromuji atypickým stříhem. Vybrala jsem si klasický derbový stříh. Pro zachování čistoty tkaní nemá obuv žádné zapínání ani zavazování. Lemovka znázorňuje hranici, je v barvě magenty tak jak tomu bylo na koláži k této kapitole. Tato barva v koláži vyobrazuje zeměkouli, „svět“ který si žijeme. Na obuvi reflektuje spojku všech náhod na světě. V teoretické části se všichni lidé na světě znají přes hmat. V praktické části vše začíná napnutou osnovou následně pokračuje proplétáním útku a končí lemovkou, v tomto případě hranicí za kterou pokračuje „racionalita“ a jí v obuvi znázorňuje jedna z dvou usňových částí. Skrytý jazyk nebo patní dílec.

Obrázek 25: Stříh 2

Základ barevnosti je daný už z předchozího modelu a tím je modrá indigová. Namísto petrolejové je zde tyrkysová, vymyká se pouze barva magenty a barva malinové, které jsou barvami absurdity.

Obrázek 26: Barevnice 2

5.2.3 Tkaní a postup práce

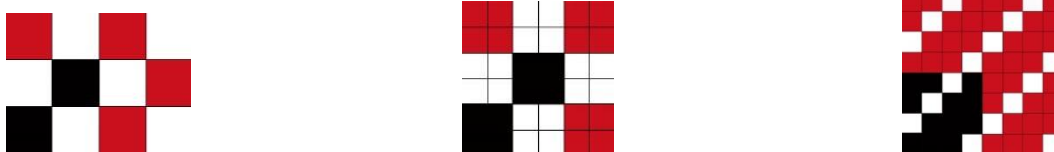
Tkanina je zhotovena ze tří typů vazeb. Plátno, panama a kepr.

Nejjednodušší vazbou je vazba plátnová. Počet osnovních a útkových nití je stejný a tkanina tohoto typu je proto obouliční. Osnovní a útková nit se provazuje vždy přes jednu nit. Útek se v dalším řádku o jednu osnovní nit posune. Vytváří tak vzhled šachovnice tak jak je vidět na technologickém nákresu v příčném řezu.

Druhým typem vazby je panama. Je to vazba odvozená od plátnové, proto se často tomuto typu vazby říká zesílené plátno. Osnovní bod je zde zesílen ze všech stran. Vytváří opět šachovnici a zároveň plastický povrch díky stejnému provázání ve dvou řádcích.

Poslední použitou vazbou je osnovní čtyřvazný kepr. Osnovní znamená, vyšší počet útkových vazných bodů, útková nit tedy leží na osnovní. Zápisem pro tuto vazbu je 3/1. Útek je provázán nad osnovou přes tři nitě a jen přes jednu nit pod ní. Další řada se opakuje s posunutím o jednu nit, tak aby vazba tvořila šikmý řádek.

Každý typ vazby má své specifické vlastnosti. Plátno je nejpevnější, proto je zde použit ve větší míře než ostatní typy vazeb. Je ale zároveň méně propustný. Zatímco vazba keprová propouští vzduch a je pružnější. Panamovou vazbu jsem použila čistě pro omak a estetiku. Kombinací těchto vazeb lze lépe díky jejich vlastnostem pracovat v dalších krocích výroby jako je například napínání.

Obrázek 27: Vazby

Obrázek 28: Postup práce 2

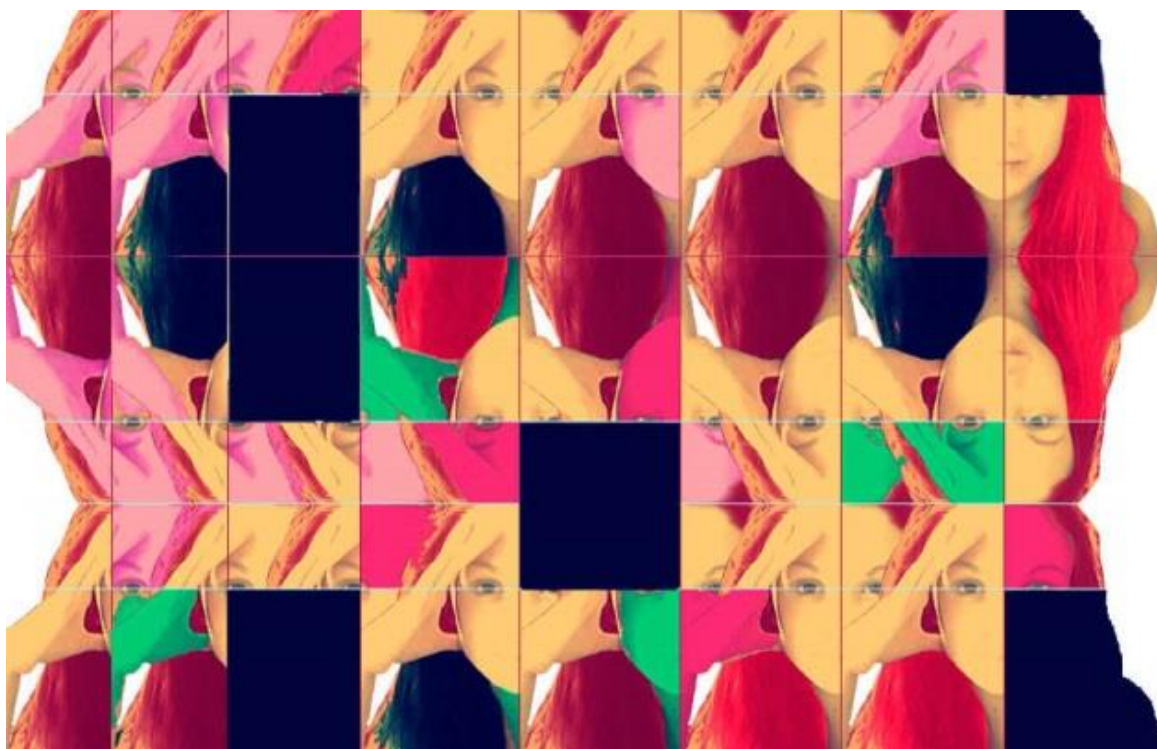
Od zhotovení tkaniny následuje další krok a tím je přenesení stříhu. Po nastehování jsem pomocí obnitkovacího stroje overlook dílce vystříhla a začistila. Následují další fáze zpracování, tím je lemování, sešívání dílců a napínání.

Usňové dílce jsou zde jako symbol racionality a absurdna. Jsou ze stejného materiálu a mají stejnou barvu. Není tedy rozeznatelné, co je normální a co není. Useň zároveň reflektuje konec a začátek. Mezi nimi je sice hranice v podobě lemovky, ale nikdy nebude jasné, kde končí něco běžného a kde začíná zcela nepochopitelný svět.

5.3 Jak rychle tam, tak pomalu zpátky

Třetí model představuje absurdní stav předspánkového myšlení. Jsou v něm zahrnuty prvky z předchozích zpracování a tím tvoří ony hlasy, zvuky a obrazy a veškeré okolnosti z uplynulého dne. Kombinace všech použitých materiálů znázorňuje zmatek a rychle měnící se témata. Paradoxem je, že ačkoli byly téměř všechny aspekty předem dané, zpracování obuvi trvalo nejdéle z celé této práce.

5.3.1 Vize

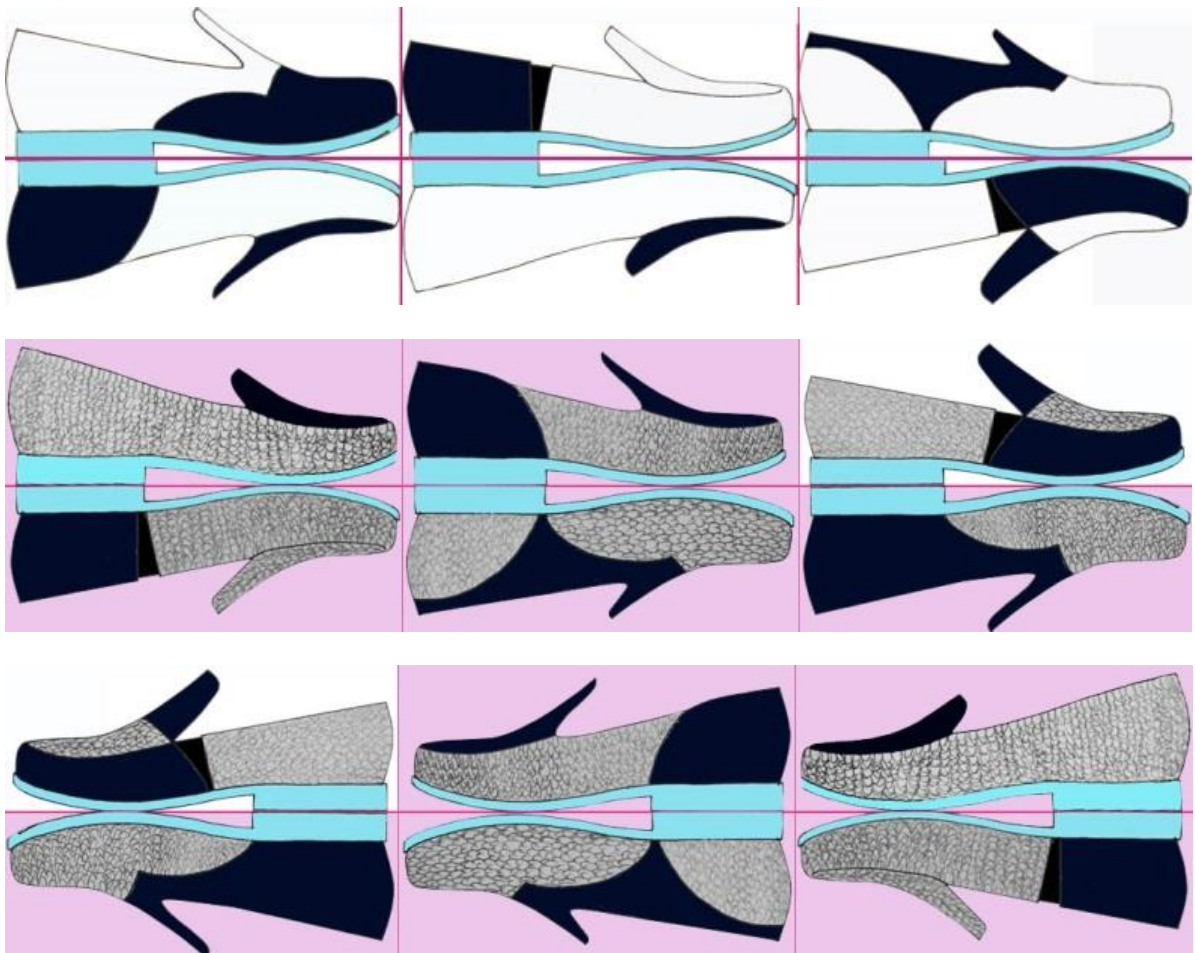
Obrázek 29: Koláž 3

Poslední koláž vyobrazuje ony myšlenky, které se spustí automaticky, když jde člověk spát. Jen jeden obraz je „normální“ v celkové formě a tím je základní myšlenka. Ostatní zkopírované verze obrazu více a více mizí stejně jako ona myšlenka. Zkrácení motivu reflektuje rovněž témata, která se zrychlují. Barevné složky jsou jako prázdná místa. Jako bezmoc způsobená marnou snahou vzpomenout si základ.

5.3.2 Vývoj práce

Použitým materiálem pro tento model je vlna, bavlna a useň. Kombinuji veškerý materiál z předchozích párů obuvi. Základem je useň, zobrazuje prvotní myšlenku před spaním a zároveň první rozhodnutí týkající se výběru materiálu pro zhotovení celkové práce. Bavlna a vlna představuje kupení témat v určité posloupnosti.

Poslední technikou zpracování je háčkování. Díky barvám pracuji s pruhy, které na sebe navazují. Háčkování jsem zvolila pro představu rychlého páraní, které jsem využila během fáze zkoušení. Rychlost páraní se téměř rovná rychlosti proudících myšlenek. Jak je již výše zmíněno, tento model trval nejdéle, i když vše bylo jasně dané. Tento časový zkrat způsobil řád pruhů. Zpracování půlpáru bylo jednoduché, tak jako myšlenky bez jakýchkoli mezí a systému. Pracovala jsem spontánně. Nárazem bylo zpracování druhého půlpáru přesně podle prvního. V postupu výroby už musel být určitý řád.

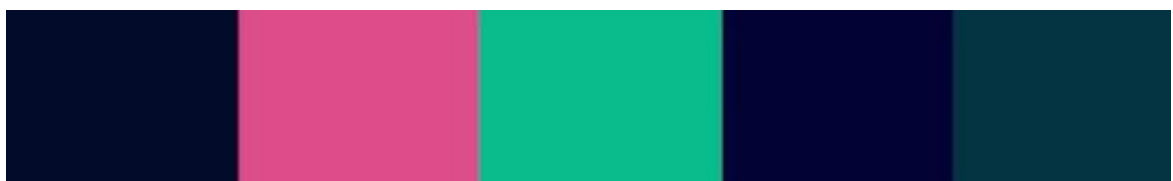
Obrázek 30: Návrhy 2

Střihové zpracování jsem řešila stejně jako u prvního páru obuvi. Tudiž vycházela jsem ze střihu baleríny. Jako spojovací prvek předního a zadního dílce jsem použila rovněž pružinku. Abych využila veškerou kombinaci, vybrala jsem jeden dílec z druhého páru obuvi a tím je skrytý jazyk u derbového střihu. Díky spojení střihových prvků vznikly dámské mokasíny.

Obrázek 31: Střih 3

Předem daný kolorit tvoří barva tmavě modrá, malinová, tyrkysová, indigová a petrolejová. Modrá je základ, na kterém se odehrává zmatek. Ten svým způsobem dává smysl díky zpětné vazbě a vzpomínání.

Obrázek 32: Barevnice 3

5.3.3 Háčkování a postup práce

Obrázek 33: Postup práce 3

Výběr stejného střihu i materiálu ulehčil zpracování baleríny, tudíž hlavní aspekt tvoří háčkováná aplikace. Vybrala jsem návrh, který tvoří celkový dojem mokasíny. Háčkováná aplikace tedy pokrývá celou zadní část obuvi a vrchní část předního dílce.

5.4 Podešve

Obrázek 34: Podešve

Dokončovací fází je zpracování podešví. Pro všechny modely jsem zvolila stejný tvar i barvu, aby kolekce vytvořila příjemný celek. V průběhu zpracování modelů jsem byla přesvědčena, že použiji podešev přímo z komponentů Zlín. Proběhlo hledání vhodných tvarů a nakonec jsem našla podešev s podpatkem a imitací rámu. Ovšem černá barva pohltila veškerou originalitu a obuv se stala průmyslovým výrobkem, který není ničím zvláštní. Začala jsem hledat podešve různých barev, ale tvarově k botám neseseděla žádná z nich. Tudíž nezbyla jiná možnost než vyrobit podešve ručně, což se ukázalo jako ta nejlepší cesta k vyhovujícím požadavkům. Pro zhotovení jsem použila materiál evac světle modré barvy.

Obrázek 35: Evac

Podešev má protiskluzové vlastnosti díky použití pryže s dezénem.

Obrázek 36: Pryž

Podešev jsem po zhotovení nastříkala sprejem Montana black, abych zachovala čistou formu celkové obuvi. Zvolila jsem barvu baby blue.

Obrázek 37: Montana black

Modrá barva znázorňuje vzduch a nebe, jakožto aspekt samozřejmí. Jestliže je zde něco normální, je to vzduch, který dýcháme a nebe, na které obrátíme pohled vždy, když si položíme otázku, jestli je ještě něco normální. Podešev doplňuje toto šílenství.

5.5 Doplnky

Pro představu nositelné obuvi pro veřejnost jsem jako doplněk zvolila vytvoření celkového vzhledu k jednomu z párů obuvi. Tkané dámské derbové polobotky jsou doplněny o tkané psaníčko a jednoduché volné šaty. Tento vzhled je má představa o celkové image.

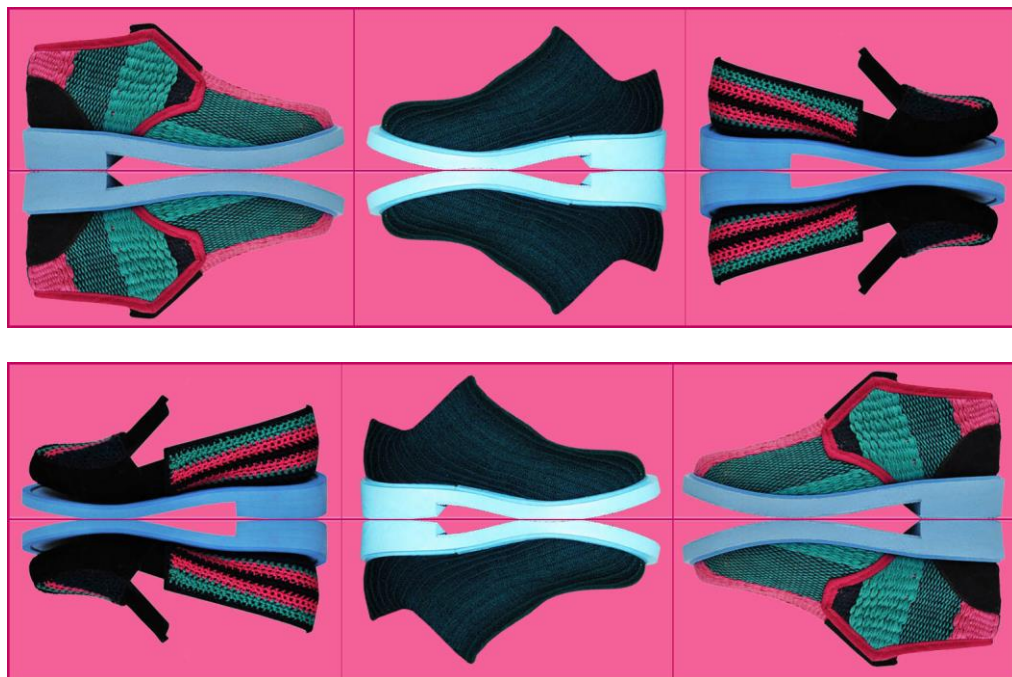
Obrázek 38: Outfit - detaily

5.6 Instalace

Součástí bakalářské práce je instalace. Zvolila jsem formu botníku, který představuje hranici mezi racionalitou a absurdním. Je rozdělen do šesti sekcí, tudíž z každé páry obuvi znázorňuje skrze střední rovinu botníku jeden model absurdno a druhý racionalitu. Díky variabilitě se vše může změnit tak, aby se věci normální staly nepochopitelnou záležitostí. Absurdno znázorňuje vždy obuv, která je vzhůru nohama. Pro soudržnost obuvi podešvemi k sobě jsem zvolila magnet, který skvěle vystihuje kapitolu malého světa, znázorňuje gravitaci. Veškerá obuv se díky magnetu dotýká stejné roviny, tak jako i lidé díky gravitaci stejné planety. Rovina jako hranice v praktické části existuje, ale nelze najít přechod z racionality do úplného absurdna.

Barva botníku je růžová. Zvolila jsem ji čistě jako barvu absurdna, stejně jako u obuvi. Znamená to, že tak jako zpracované modely na toto téma i všechn život na zemi je obklopen absurdním. Racionálním způsobem žijeme v absurdnu.

„Žít znamená nechat žít absurdno.“⁹

Obrázek 39: Instalace

⁹ CAMUS, Albert: Mýtus o Sisyfovi. s. 57, Vydání druhé. Praha: garamond, 2006. ISBN 80-86955-08-7.

ZÁVĚR

V závěru přichází veškerá vysvětlení a zodpovězení na mé otázky. V první řadě zmíním, že tato práce je obrazem mého absurdního světa. Shrnuje vše, co je pro mě v životě důležité a průběh zpracování mě stále více usvědčoval v tom, že absurdní může být cokoli. Cílem bylo uvědomění si absurda a racionality. Zda se liší a zda je možné najít hranici mezi nimi. Díky zpracování vím, že tato hranice existuje. Ovšem v každém okamžiku absurdního uvědomění se tato hranice objevuje v odlišné formě. V mém podání třech absurdních stavů se vše prolíná a kombinace faktů a úvah mne dovedla až k extrémním myšlenkám.

Ombekende. Hledání svého rodu, vzpomínky a zvědavost. Tři základní aspekty, které tvoří díky mnoha otázkám zmatek. Hranicí se pro mne stal čas a míra. Je naprosto normální být zvědavý, je normální hledat svůj rod. Je ale pro mne důležité včas se zastavit a jít dál. Mohu se ke všemu vrátit za nějaký čas, vím, že prožitek bude stejný a vše se bude opakovat. Význam této kapitole dává až zpracování. Vynaložila jsem veškerou námahu pro vyjádření myšlenky na papír, ale skutečný pocit k tomuto vyjádření se objevil až při výrobě. Praktická část je pro mne velkým přínosem díky experimentu.

Svět je malý. Hranicí je cokoli. Může to být vše. Čas, rozhodnutí, náhoda i místo. Z uvedených okamžiků v teoretické části lze uvést příklad. U vratné lahve je hranicí náhoda. Náhodně si vyberu nápoj stejně tak jako kdokoli jiný. Ovšem mohla jsem si tuto láhev koupit dvakrát já sama, to znamená, že jsem se díky hmatu a náhodnému výběru lahve setkala se svým mladším já. Během zpracování obuvi jsem našla veškerou spojitost mezi racionalitou a absurdnem.

„Předspánkové myšlenky“. Myslím, že hranicí je spánek. Zda jsou ale absurdní mé myšlenky před ním nebo sny není nikdy jasné a právě proto je důležitým prvkem této práce instalace, díky které se absurdita může pohybovat.

Tato práce byla pro mne velkou výzvou. Při osobní výpovědi bylo těžké udržet si své duševní zdraví. Během práce nic nemělo význam a nedávalo smysl. Rozebrala jsem své absurdno dopodrobna a uklidněním byla pro mne až praktická část. Výzvou bylo i netradiční zpracování obuvi a pro mne nové techniky ručních prací.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A WEB

- [1] SAYER, Derek: *The coats of Bohemia: A Czech History*. Princeton Univ Pr. 1998. ISBN 0-691-05760-5.
- [2] CAMUS, Albert. *Mýtus o Sisyfovi*. 2. České vydání. Praha: garamond, 2006, ISBN 80-86955-07-7.
- [3] CAMUS, Albert. *Mýtus o Sisyfovi*. 2. České vydání. Praha: garamond, 2006, 11-12 s. ISBN 80-86955-07-7.
- [4] Cs.wikipedia.org [online]. 21.3.2014 [cit 2014-5-4] Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Existencialismus>
- [5] www.csfd.cz [online]. [cit. 2014-5-4] Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/8790-neco-z-alenky/>
- [6] www.creativoas.cz [online]. [cit. 2014-5-8] Dostupné z: <http://www.creativoas.cz/autori/131-michael-rittstein/>
- [7] CAMUS, Albert. *Mýtus o Sisyfovi*. 2. České vydání. Praha: garamond, 2006, 33 s. ISBN 80-86955-07-7.
- [8] www.arts-spirit.net [online]. [cit. 2014-5-10] Dostupné z: www.arts-spirit.net/zapomenute_umeni.html
- [9] CAMUS, Albert. *Mýtus o Sisyfovi*. 2. České vydání. Praha: garamond, 2006, 57 s. ISBN 80-86955-07-7.

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek 1:** Albert CAMUS, Mýtus o Sisyfovi13
www.bux.cz.[online]. Dostupné z: <http://www.bux.cz/knihy/39985-mytus-o-sisyfovi.html/>
- Obrázek 2:** „Mozek ve vesmíru“14
- Obrázek 3:** Jan Švankmajer15
www.closeupfilmcentre.com.[online]. Dostupné z:
https://www.closeupfilmcentre.com/vertigo_magazine/volume-3-issue-5spring-2007/free-radical/
- Obrázek 4:** Tma/Světlo/Tma16
www.ohjohnwayne.blogspot.cz.[online]. Dostupné z:
<http://ohjohnwayne.blogspot.cz/2009/02/tmasvetlotma-or-darknesslightdarkness.html>
- Obrázek 5:** Tma/Světlo/Tma16
www.ohjohnwayne.blogspot.cz.[online]. Dostupné z:
<http://ohjohnwayne.blogspot.cz/2009/02/tmasvetlotma-or-darknesslightdarkness.html>
- Obrázek 6:** Václav Havel16
www.kurienwissenschaftundkunst.at.[online]. Dostupné z:
<http://kurienwissenschaftundkunst.at/vaclav-havel/>
- Obrázek 7:** Divadelní hra Audience , 199017
www.magazin.ceskenovin.cz.[online]. Dostupné z:
http://magazin.ceskenovin.cz/tema/index_ing.php?id=19715
- Obrázek 8:** Michael Rittstein18
www.olomoucky.denik.cz.[online]. Dostupné z:
http://olomoucky.denik.cz/galerie/foto.html?mm=rittstein_1805
- Obrázek 9:** Pár drinků / A couple of drinks19
www.cs.isabart.org.[online]. Dostupné z: <http://cs.isabart.org/person/1191/works>
- Obrázek 10:** Paul Gauguin, Odkud přicházíme? Kdo jsme? Kam jdeme?22
www.arts-spirit.net.[online]. Dostupné z: http://www.arts-spirit.net/zapomenute_umeni.html

Obrázek 11: Michal Bauer, Velký řád a malá náhoda.....	24
www.michalbauer.cz.[online]. Dostupné z: http://www.michalbauer.cz/ra-a-nahoda.html	
Obrázek 12: Koláž 1.....	27
Obrázek 13: Matřjoška.....	28
Obrázek 14: Materiál.....	29
Obrázek 15: Experiment.....	30
Obrázek 16: Střih 1.....	30
Obrázek 17: Balerína.....	31
Obrázek 18: Barevnice 1.....	31
Obrázek 19: Postup práce 1.....	32
Obrázek 20: Dětský model.....	33
Obrázek 21: Koláž 2.....	34
Obrázek 22: Návrhy 1.....	35
Obrázek 23: Návrhy 2.....	35
Obrázek 24: Návrhy 3.....	35
Obrázek 25: Střih 2.....	36
Obrázek 26: Barevnice 2.....	37
Obrázek 27: Vazby.....	37
Obrázek 28: Postup práce 2.....	38
Obrázek 29: Koláž 3.....	39
Obrázek 30: Návrhy 4.....	40
Obrázek 31: Střih 3.....	41
Obrázek 32: Barevnice 3.....	41
Obrázek 33: Postup práce 3.....	42
Obrázek 34: Podešve.....	43
Obrázek 35: Evac.....	43

Obrázek 36: Pryž.....	43
Obrázek 37: Montana black.....	44
Obrázek 38: Outfit - detaily.....	44
Obrázek 39: Instalace.....	45

SEZNAM PŘÍLOH

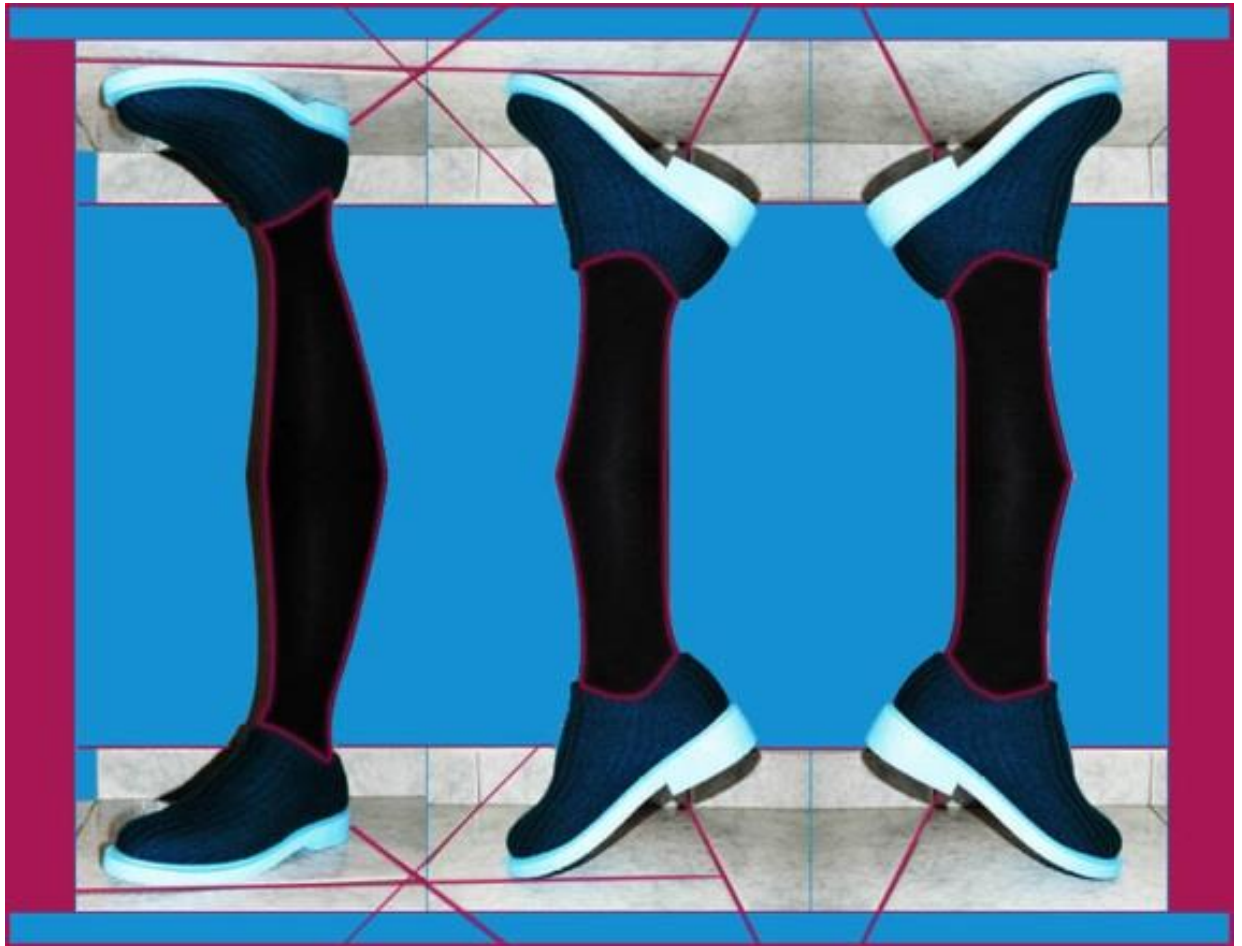
PŘÍLOHA P I:

KOLÁŽE:

- OMBEKENDE
- SVĚT JE MALÝ
- PŘEDSPÁNKOVÉ MYŠLENKY
- INSTALACE

PŘÍLOHA P I: KOLÁŽE

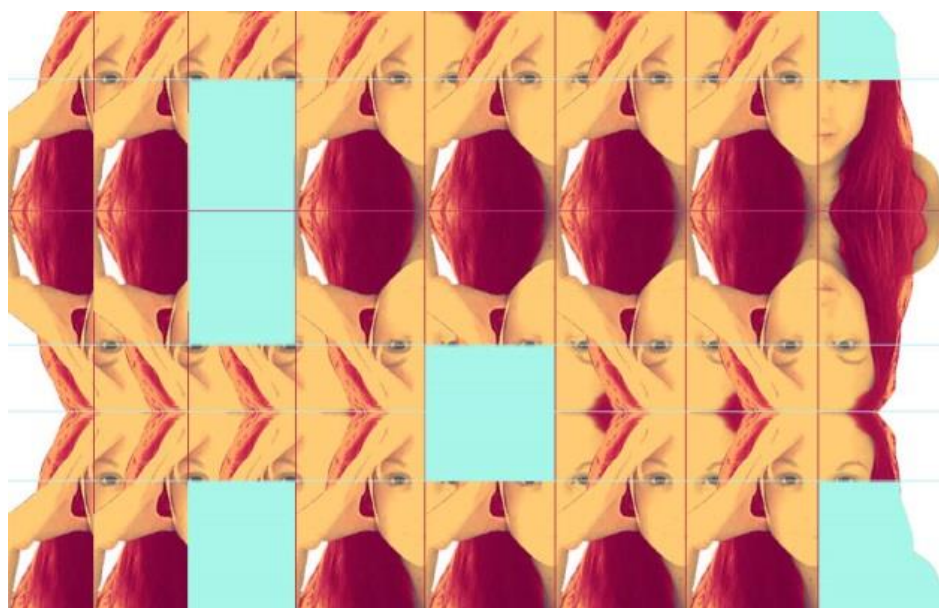
OMBEKENDE

SVĚT JE MALÝ

PŘEDSPÁNKOVÉ MYŠLENKY

INSTALACE

